



MINISTERSTWO
Rodziny i Polityki Społecznej

/zgodnie ze znacznikiem czasu/

Anna Schmidt
Sekretarz Stanu

DSZ-III.070.38.2021.KW

Pan
Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku

Odpowiadając na wystąpienie z dnia 2 listopada 2021 r., znak: III.7064.333.2021.DS, dotyczące opieszałości w przyznawaniu przez wojewodów prawa do świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego na podstawie przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Analizując w resorcie rodziny procedury, związane z przyznawaniem prawa do świadczeń dla dzieci, jako główne przyczyny opieszałości zidentyfikowano brak informacji lub zwłokę w udzielaniu odpowiedzi przez instytucje zagraniczne oraz konieczność weryfikacji przez oba zainteresowane państwa uprawnień do świadczeń, w oparciu o wewnętrzne regulacje i procedury. Kolejny istotny element stanowił niejednokrotnie brak współpracy samego wnioskodawcy z zainteresowanymi instytucjami w celu przekazania niezbędnych informacji, umożliwiających wydanie rozstrzygnięcia w sprawie.

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej wydało wojewodom wiele wytycznych oraz podjęło współpracę w ramach interwencji, kierowanych w konkretnych sprawach do instytucji zagranicznych. W celu usprawnienia realizacji zadania, resort podjął także szereg innych działań, o których Rzecznik Praw Obywatelskich był wielokrotnie informowany. Należały do nich między innymi uruchomienie dodatkowych środków

finansowych z rezerw celowych w ramach wsparcia etatowego, wdrożenie elektronicznej komunikacji pomiędzy zainteresowanymi instytucjami w Polsce, czy przystąpienie do unijnego Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego (EESSI). Kolejne działania podejmowane przez Ministerstwo, miały na celu przede wszystkim skuteczne i rzetelne informowanie obywateli o stanie załatwienia ich spraw przez instytucje właściwe oraz przekazanie informacji o możliwości ubiegania się o tymczasowe przyznanie świadczeń przez wojewodę, na wniosek strony, zwłaszcza w sytuacjach, gdy opóźnienie wynikało z konieczności oczekiwania na stanowisko instytucji zagranicznych. W takich przypadkach, interesy wnioskodawców mogły zostać zabezpieczone, a świadczenia dla dzieci wypłacała instytucja polska, do czasu uzyskania wiążących informacji od właściwej instytucji zagranicznej.

Pomimo jednak głębokiej analizy przyczyn powstawania opóźnień, wprowadzanych kolejnych planów naprawczych oraz udzielonego wsparcia, problem nie został rozwiązany definitywnie.

Mając powyższe na uwadze, Minister Rodziny i Polityki Społecznej uznał, iż problem opóźnień rozwiązać może zmiana przepisów w zakresie weryfikacji i przyznawania uprawnień do świadczenia 500+. Na tej między innymi podstawie, podjęto prace nad projektem ustawy zmieniającej ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i innych ustaw.

W dniu 21 października 2021 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał ustawę o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 1981). Powyższa ustawa wdraża szereg nowelizacji, mających na celu usprawnienie procesu przyznawania świadczenia wychowawczego. Główną zmianą wprowadzoną powyższą nowelizacją, będzie przeniesienie zadania, dotyczącego rozpatrywania wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - dla wniosków złożonych po dniu 1 stycznia 2022 r. Tym samym, właściwymi do rozpatrzenia wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na podstawie przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, za okresy wcześniejsze oraz bieżący (2021/2022) pozostaną urzędy wojewódzkie.

Wraz z wejściem w życie ustawy nowelizującej, urzędy wojewódzkie pozostaną instytucją właściwą, wyznaczoną w ramach unijnej koordynacji świadczeń do prowadzenia wymiany informacji z instytucjami zagranicznymi. Na podstawie znowelizowanych przepisów świadczenie wychowawcze zostanie przyznane wszystkim uprawnionym rodzinom, po spełnieniu wyłącznie kryteriów wskazanych w polskim ustawodawstwie, nawet wówczas gdy zastosowanie będą miały przepisy o koordynacji świadczeń, które wskazywałyby na pierwszeństwo w drugim zainteresowanym państwie.

Przyjęta ustawa, oprócz powierzenia obsługi Programu Rodzina 500+ Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, zakłada zmianę formy składania wniosku, tj. jedynie w formie elektronicznej, a także zmianę sposobu wypłaty świadczenia wychowawczego, tzn. jedynie w formie bezgotówkowej, na wskazany przez wnioskodawcę numer rachunku bankowego. Zmiana instytucji obsługującej zadanie, pozwoli na częściowe odciążenie wojewodów, którzy jednak nadal będą obsługiwać wnioski o zasiłek rodzinny, również w oparciu o unijne regulacje, ponadto w ramach współpracy z instytucjami zagranicznymi, wojewoda będzie przekazywał informacje na temat przyznanych świadczeń w Polsce zainteresowanym instytucjom zagranicznym. Dodatkowo resort zakłada, iż zmniejszenie ilości obsługiwanych spraw przez Wojewodę, ostatecznie umożliwi całkowite rozwiązanie problemu powstałych zaległości i sprawną obsługę bieżących wniosków.

Ustawa wejdzie w życie 1 stycznia 2022 r.

Pragnę uprzejmie poinformować, że w dniu 10 listopada br. skierowano do wojewodów pismo, zawierające informacje, dotyczące nowego zakresu zadań, wynikających z nowelizacji przepisów oraz ponownie zaapelowano o bezzwłoczne podjęcie działań mających na celu zakończenie spraw oczekujących na rozpatrzenie i zastosowanie wszelkich środków prowadzących do zapobieżenia opóźnieniom w przyszłości.

Z wyrazami szacunku

/-/

Anna Schmidt
Sekretarz Stanu

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/